

FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASARNAP.

Egészévre 6 korona
Félévre 3 korona
Negyedévre 1 korona 50 fillér
Egyes szám ára 14 fillér.

Felolós szerkesztő:

SZILASSY ZOLTÁN

az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület szerkesztő-titkára.

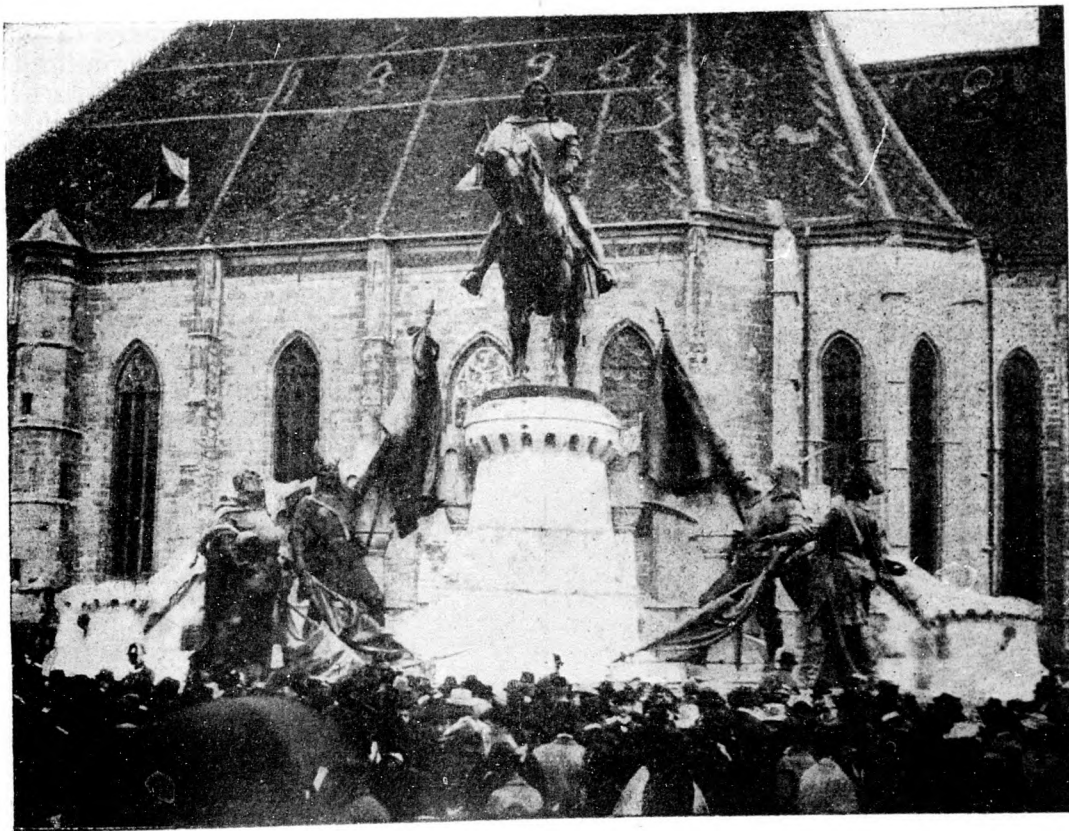
Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Köztelek).

Mátyás király szobra Kolozsváron.

— Fadrusz János műve. —

Ott áll már az igazságos Mátyás király szobra Kolozsvár főterén. Annak idején leirtuk a leleplezés fényes ünnepélyét, ez alkalommal ígérletünkhöz képest képben is bemutatjuk Mátyás király szobrát. Fadrusz János szobrász valóban egy oly gyönyörű műkineset adott a nemzetnek, mikor a Mátyás-szobrot

elkészítette, hogy ahhoz hasonló hazánkban több nincs. A szobron a hódító Mátyást látjuk, amint előtte meghajtják Bécs lobogóját és más lobogókat a győzelem jeléül. Kineses Kolozsvárnak, Mátyás király szülőhelyének, ime egygyel több kineses van, amelyen a város látogatói gyönyörködhetnek.

MAUTHNER ÖDÖN

csász. és kir. udvari magkereskedése

BUDAPESTEN,

VI. ker., Andrássy-ut 23. szám,
VII., Rottenbiller-utca 33. sz.

Ajánl

luczernamagot, muharmagot, tarlórépamagot, piros kölesmagot, fehér kölesmagot, **BIBOR-HEREMAGOT**, pohánkát, mustármagot, lóbabot, téli borsót, téli bükkönyt, szőszös bükkönyt, (Vicia villosa), továbbá raffiahánesot és rézgáliczot legelsőrendű minőségben, a legjutányosabban.

Vesz: bármely mennyiségben biborherét és tavaszi repczét.

Halottak napján.

Egyenlők vagyunk mindannyian — a halálban. Meg kell halnunk mindannyiunknak. A királynak úgy, mint a közkatonának. A milliók urának úgy, mint az utszéli koldusnak. A halál ellen nincs orvosság s mikor a láthatatlan esontember megsuhogtatja kaszáját, összerogyunk előtte valamennyien s nem marad belőlünk más, mint egy koporsóra való por és hamu. Rettenetes volna a halál tudata, hogy ha a hit vigasza nem enyhítené meg az elmulást. Látjuk, hogy az őszszel elfáradt fának gallya a tavaszszal újból kihajt s a letarolt mezők kopársága újra életre zsendül. Csak mi emberek pusztulnánk el visszajöhetlenül? Nem, az nem lehet. Minden vallása a világnak ápolja a tulvilág, egy újabb élet hitét. Legtisztábban — az erkölcsnek az anyagfölötti győzelmében — hirdeti azt a keresztény vallás, mely a temetők kapujára is felírta a biztató ígét: *Feltámadunk*. Igen, hisszük, hogy ha a halál hideg kezével lefogta a szempilláinkat, nem hagyjuk el örökre szereteteinket. Találkozunk velük egy más, boldogabb világi életben. Azokkal, akik előbb mentek el közülünk a földi mulásba s azokkal, akik utánunk következnek. Hogyha megszólal egykor az angyalok harsonája, a esontok megmozdulnak a sírokban, az Isten keltő szavára feltámadunk, mint a hogy feltámadt egykoron az emberi jogokért keresztthalált szenvedett mi Urunk, a názáreti Krisztus. Ez a tudat az, ami megnyitja a halálnak, az elmulásnak szörnyű gondolatát.

Minden esztendőben van egy nap, a mikor az emberiség tanúságot tesz arról, hogy hisz és vigaszt talál a feltámadás gondolatában. Ez a nap a halottak napja. Ezen a napon ragyogó lámpák, vagy szelid mécesek világa gyullad ki a virágokkal borított sírokon, a melyek elé térdelve ápoljuk azt a szeretetet, mely elhunyt kedveseinket lelkünkhez kötötte. Ápoljuk abban a tudatban, hogy ez a szeretetet, a lelkeknek egymáshoz való vonzódása — véghetetlen. Hiszen találkozunk. A síron túl. Mi egy emberi élet? Nemsokára. Azért vág szívünkbe a gondolat, mikor az apánk, anyánk, testvérünk, feleségünk, gyermekünk koporsójára dübörögve hull a föld röge. A viszont látásra! Ott a síron túl! Az Isten közelében!

Minden embernek van a temetőben egy-egy sírhalma, a melyhez oda viszi halottak estéjén kegyeletének megszentelt virágait. De mennyi sírhalma, mennyi halottja van ennek a nemzetnek, a magyarnak?

Ezeréves állam létünk alatt hány vértanút temettünk el? Mohácsnál, a muhi pusztán? Azután Bécsujhelyen, Budán, Pesten, Aradon, ahol mindenütt a hóhér keze, a zsarnokság működött, ahol meghalt az a tizenhárom, ahol kilencz magyar tábornokunk lelkéből kiszakadt végsóhaj szentelte a megváltás kereszt-fájává a bitófát. Ó, nincs ennek az országnak egy talpalatnyi földje, röge, mely alatt apáink, hőseink, vértanuink teste ne porladozna. Földmives, a merre ekéd hasítja a barázdát és az esontot vet ki, ne feledd, hogy az talán ősapád, vagy egy a hazáért elvérzett szentünknek oltárokba illő földi maradványa. Nincs annyi virága az egész világnak, mely halottak napján a magyar nemzet elhunyt dicsőinek sírjaira elegendő volna. Nincs annyi gyertyaláng, amely elég volna, hogy e sírhantokat fényével bevonná. Csak a mult dicsőség, a magyar dicsőség fénye világít e sírok fölött, nem mint a pásztor tüze, hanem mint égi nap, soha ki nem alvó, örök tűzben égő!

Menjete! Gyujtsátok meg halottak napján a kis méceseket. Azt a kis szál gyertyát a falusi sírkertben. A ragyogó villámfényt a főváros nagy temetőjében. A vezérek sírján, a gróf Battyhányi sírján, Deák Ferenc sírján, a Széchenyi sírján, Kossuth apánk sírján. Anyátok sírján, gyermeketek sírján. A méces, a villamnak fénye összeölelkezik ott fenn a magasban s glóriába szöve össze fény-sugarát, hirdeti a vigaszt, halandók reményét, az Istennek szavát!

Nincs örökös halál! Nem hal meg a lélek!

Igen, feltámadunk. Feltámadnak mind, mind, akiket szeretünk, kiket elvesztettünk. Feltámadnak azok is, akik ott fekszenek a mohácsi földben, a muhi pusztán alatt, Nagy-Sarló, Segesvár, Vác, Piski röge alatt. Feltámadnak ismét mind nemzeti hőseink, magyar fejedelmek s régi királyaink. Költőink, szentjeink. Kikel majd sorjából Arpád és Szent-István, Szent-László, a böles Kálmán és Hunyadi Mátyás. Valamennyi mellett ott áll a serege. A győzelmes, vitéz, az a diadalmas. Feltámad még Zrínyi, Vörösmarty Mihály, Tompa, Arany és Petőfi. Hisz ők most is élnek. Micsoda nemzet lesz ez akkor egy sorba?! Az egek Istene, magyarok Istene, ha ezt így meglátja, leborul csillag-trónusára s zokog örömeiben: Én szeretett népem, dicső magyar népem!

Halottak napja van. Menjete, menjete ki a temetőbe. Adjatok, adjatok minden holt vérünknek egy-egy szál virágot. Gyujtsátok, gyujtsátok minden sírhalomnál egy-egy szál világot. A feltámadásnak hirdető világát. Hiszen az ő álmuk nem örökös álm. Hisz ők csak alszanak, aztán felébrednek. Mi is odamegyünk hozzájuk pihenni. Altató rögébe az édes anyának, az édes hazának. Itt fáradtunk, küzdünk. Reméltünk, csalódtunk. Ott jön majd az álm Nyugosztaló, esendes. A temető-kertben, hol édes lesz pihenni. Ahol nem bánt senki. Ahol nem fáj semmi. Ahol:

»Szomorú fűz hervadt lombja,
Ráhajlik a sírhalomra,
S kis madárka zeng az ágon...
Temetőbe, sírba vágyom
Édes lesz o't megpihenni
Oda lent majd nem fáj semmi
Nem fáj semmi!«

Magyar Gyula.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Ezen a héten csak egyetlen egy ülést tartott a magyar országgyűlés képviselőháza, mert a képviselők nagy részt a pénzügyi bizottságban voltak elfoglalva, ahol a költségvetést rostálják meg, hogy kivegyék abból az esetleges konkolyt, ami ártalmára lehet az egész ország politikai vetésének. Az egyetlen keddi tanácskozás is csak olyan formászerű volt. Széll Kálmán miniszterelnök előterjesztésére arról tanácskoztak, hogy mit dolgozzanak a jövő héten. Mert dolog volna ugyan elég, de a kész dolgok egyikét, másikat csak úgy kerülgetik, mint a macska a forró kását. Azt a törvényjavaslatot ugyanis, melyben a katonák harmincezer póttartalékos három esztendőre való behívását kérték, levették a tárgyalás napirendjéről, mert biz abból nagy országos kavardás lett volna. Sokat eltűr ugyanis a magyar ember, de minthogy már három fiát belebujtatták a sárgaszínös angyalbőrbe, s most már a negyediket, a kenyérkeresőt is bele akarják bujtatni, akkor elhagyja ám a magyar embert is a türelem s a kurázsit olyan kaeskaringsan kivágja, hogy a német, — ha még generális is — hurezolkodik tovább a hátrába a sárgabugyogójával. De hogy a szó kárba ne essék, hát a múlt kedden azt határozták el a képviselő urak, hogy csak a jövő keddig nem dolgoznak, akkor azután előveszik az indemnitási, vagyis azt a javaslatot, mely felhatalmazza a kormányt, hogy a jövő esztendő négy hónapjában új költségvetési törvény nélkül, vagyis az ezidei költségvetésben meghatározott bevételek igénybevételével kormányozhassa az országot. No hogy ebből is lesz egy kis hangolás a képviselőházban, az bizonyos, mert az ellenzék ugyan nem hajlandó könnyen megadni az ilyen felhatalmazást a kormánynak.

A keddi tanácskozáson különben Rákosi Viktor szóba hozta a Galicziában lévő magyar huszárok sorsát. Galicziában ugyanis valami napszámber leszállítása miatt holmi cseh-paraszt lázadás akart kitörni. Ennek megakadályozása céljából azután odamasiroztatták abba a fatornyos, agyagos görbe országba a magyar huszárokat. A bécsi országgyűlésen azután két cseh képviselő elpanaszolta, hogy mit csináltak Galicziában a magyar huszárok. A cseh gazdák java szénáját, zabját a paripákkal ettették meg. Egy jámbor cseh házának szalmatetejét leszedték a lovuk alá alomszalmának.

— Ha nem volt egyéb ló alá való szalma — pöngette meg a sarkantyuját Rigó Ferencz.

A magyar huszároknak olyan rémületes hírük volt, hogy mikor benyitottak egy falu községházába, hát az egész előljáróság, a bíró, a jegyző, az ablakon

ugrottak ki. Egy cseh leány amint meglátott egy nyalka magyar huszárt, hát szörnyet halt.

— Örömben, hogy magyar huszárt látott — mondá Komjáthy Béla, Rákosi Viktor pedig elmondván, hogy a galicziai csehek akkora gyertyákat égetnek, mint a radnai templom tornya, hogy az Isten szabadítsa meg őket a magyar huszároktól, mert azok miatt sem a takarmányuknak, sem az asszonyaiknak, sem a leányaiknak nincs békessége, arra kéri a kormányt, hogy hallgassa meg a galicziaiak kérését s hozza haza a magyar huszárokat.

Széll Kálmán miniszterelnök, hajtogatta a fejét, hogy még ilyen dolgokkal is meg merik gyanusítani a világ legszebb katonáját, a magyar huszárt, azután megígérte, hogy beszél báró Fejérváry honvédelmi miniszterrel, hahogy valahogy a derék magyar huszárfiainkat haza lehetne hozni, hogy itthon pengetvén sarkantyúikat, kivernék a régi magyar nótát:

Útezu peng a sarkantyum
Csekély gondom, semmi bum,
Csak úgy vigadok.

Sok a munkás Angolországban.

Londonban nagy munkahiány van, miért is minden munkakeresőt óva intünk a Londonba való kivándorlástól. Azon nehézségek között, amelyeket a délafrikai háború okozott, első helyen áll az, hogy az a sok ezer elbocsátott és még elbocsátandó katonának miképen biztosítsák a megélhetést, különösen most a tél elején, amidőn a munka rendszerint kevesebb. Különben is az ottani állapotok nera olyanok, hogy újabb munkásokat lehetne alkalmazni; sőt a hajó- és aezelgyarak az üzlet pangása következtében sok munkást bocsátottak el. A vasutak és az állami intézmények a háborúból visszatérők nagy része számára találtak ugyan alkalmazást, mindazonáltal a foglalkozásnélküliek számát 75,000-re becsülik. Vannak külön munkaközvetítő intézetek a hadsereg tartalékosai számára, de ezeknél ezekre megy az előjegyzettek száma. A fentiek ismeretének hiánya folytán az utóbbi időben aggasztó módon növekedett azok száma, akik tőlünk Angolországba vándoroltak ki, hogy ott munkát keressenek. A bevándorló munkások csekély készpénzkészletüket elköltik, ezután a legnagyobb nyomorba jutnak. Ezért tehát figyelmeztetjük a munkakeresőket, hogy tartózkodjanak az Angolországba való kivándorlástól, mert ott sok a munkanélküli munkás.

MEGJELENT

a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete (Budapest, V., Alkotmány-u. 31.)

ŐSZI és TÉLI, valamint SZÜRETI árjegyzéke
Kivánatra azonnal bérmentve megküldetik

Az uttörő.

Még pedig kétszeresen uttörő Szabó Balázs. Először az már foglalkozása szerint is, amennyiben a nagykőrösi országot köveit tördeli és egyengeti simára. De uttörő abban is, hogy példát ad mindenkinek az Országos Gazdasági Munkás- és Cseléd-segélypénztár áldásainak felhasználásában. Szabó Balázs mert gondos családapa s előrelátó ember, rájött, hogy neki van haszna abból, ha beiratkozik a segélypénztár tagjai közé s úgy magát, mint családját biztosítja minden eshetőség ellen. Szabó Balázs egyszerre 6 tagsági könyvet váltott és visszamenőleg 12 esztendőre biztosította magát a Munkás- és Cseléd-segélypénztárba. Ez természetesen nagy dolog. Szabó Balázstra nézve is nagy dolog volt, hogy egyik kis földecskáját eladta, csak hogy a 6 könyv váltásáért s a 12 évre levő visszamenő biztosításért járó 1200 koronát lefizethesse, amit meg is cselekedett. Jól tudjuk, hogy nem áll mindenkinek módjában ilyen sokszoros segélyt biztosítani magának, de Szabó Balázs esete is azt bizonyítja, hogy aki figyelemmel áttanulmányozza a segélypénztár intézményét és számot vet mindazokkal az eshetőségekkel, amelyekben a segélypénztár áldásaira szorulhat, az még áldozatok árán is biztosítja magának ezeket az áldásokat. Bár sok követője lenne ennek a derék *uttörő utkaparónak*.

A magyar helységnevek ellen.

A nemzetiségek fészkelődése nincs apadóban, sőt szakadatlanul izgatnak a magyarság ellen, ahol csak alkalom akad. Mint Nyitráról jelentik, ott már több ízben előfordult, hogy egyes plébánosok a keresztleveleken, házasságkötési vagy halotti bizonyítványokon nem a hivatalos magyar helységnevet, tüntetik föl, hanem az illető község tót nevét, ami már számtalan zavarra és a felek károsodására adott okot. Még az is megtörtént, hogy egy pánszláv luteránus pap visszautasította a magánfél által bemutatott anyakönyvi kivonatot, azzal a kijelentéssel, hogy *nem ismeri az ott feltüntetett magyar helységnevet*. Érdekes, hogy a nemzetiségi tulzó papok a helységnevekről szóló törvény 5. szakaszára hivatkoznak, mely az egyház belső életében kifejezetten nem teszi kötelezővé a magyar helységnevének használatát, miután a főrendiház a törvény tárgyalásakor Perczel Dezső, akkori belügyminiszter hozzájárulásával mellőzte ennek a kötelezettségnek a beiktatását, nem akarván beleavatkozni az egyházak belső életébe. A gyakorlat immár kimutatta, hogy a magyar-ellenes aknamunka minden alkalmat a legnagyobb rosszhiszeműséggel fölhasznál arra, hogy tüntessen a magyar nemzeti állam ellen. Hiba volt, hogy ezt az alkalmat megadták az izgateknak. Most az egyházi főhatóságoknál több oldalról lépéseket tettek, hogy felekezeti életükben is kötelezővé tegyék a törvényes magyar helységnevének használatát és mi remélünk a jó magyar hazafias püspöki karban, hogy ezalkalommal is beigazolják magyar érzelmeiket.

• SZÖVETKEZETI ÉLET •

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete.

A magyar szövetkezeti intézmények közt egyik legkiválóbb a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete. Hatalmas, szilárd alapokon nyugvó szövetkezet, amely 11 év óta elégti ki a legnagyobb megalégedésre tagjait, amelyet méltán melléje lehet állítani a szövetkezetekben jóval gazdagabb külföld hasonló intézményeknek.

Büszkék lehetünk rá. Életrealóságát, hasznát semmi se bizonyítja annyira, mint hogy a szövetkezetek ellenségei talán egy szövetkezetet se szeretnének annyira elpusztítani, mint ezt. Vádak, támadások nap-nap után érik, de természetesen kevés sikerrel.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete most adta ki a múlt évi működéséről szóló igazgatósági jelentést: méltán érdemes a jelentés adataival olvasóinkat megismertetni.

A szövetkezet tagjainak száma a múlt évben 49-ezel, a részjegyek száma 75-tel, vagyis 1500 kor. újabb tőkével szaporodott. A múlt év végén a tagok száma 797, az üzletrészeké 2293, az alaptőke 458,000 kor. volt.

A múlt évben a szövetkezet kapcsolatot létesített több nevezetes vidéki központtal. Tevékenységét, amely tagjainak jó mezőgazdasági fogyasztási anyagokkal és vetőmagvakkal való ellátásban áll, természetesen a múlt évben fokozottabb mérvben folytatta.

A szövetkezetnek van gabona- és erőtakarmányosztálya, van fogyasztási áruosztálya, van szőlő- és borgazdasági osztálya. Hogy egyes osztályokban mivel foglalkozik, azt magyarul fölösleges, a neve megmutatja.

Az üzleti nyereség kitett 52,157 koronát. Ebből 22,450 koronát az üzletrészek 5 százalékos kamatoztatására fordítanak, 2970 kor. jut a tartalékalapnak, 4010 koronát pedig szövetkezési czélokra a Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetsége rendelkezésére fordítanak.

A fennmaradó összegből részint a tartalékalapot, részint a hivatalnokok nyugdíjintézetét gyarapítják.

Az itt elmondottak bizonyítják leginkább, hogy a szövetkezet működése teljesen kifogástalan, a szolid vezetés és a kellő üzleti jártasság a szövetkezetek emelkedését mindvégig biztosítja.

A szövetkezet évi közgyűlése f. évi október 30-án volt.

A „Magyar tanítók orsz. takaré- és hitelszövetkezete” folyó hó 11-én tartotta első rendes közgyűlését dr. Berzeviczy Albert v. b. t. t. elnöklete alatt. A zárszámadások szerint a kihelyezett kölcsön ezen első üztetv alatt 208,812 korona. A betétek után 8 százalékos osztalék állapított meg. Az igazgatósági és felügyelő-bizottsági tagok választása a jelölés szerint ejtetett meg. Az intézett legnagyobbbrészt tanfériaknak adott kölcsönöket. A takarékbetétek állománya 137,000 korona. A kamatláb 5 százalék.

Magtárszövetkezetek Torontálban. Poroszkay Béla tisztii főügyész lelkesen foglalkozik már jó ideje a buza szövetkezeti értesítésének Torontál vármegyében való meghonosításával, a melylyel kiscgazda népét óhajtja a Délvidéken elterjedt gabonauzsorától, a mely a lakosságot nem egyszer kifosztotta, megmenteni. A torontáli társzövetkezetek vezetői szeptember 23-án összejöttek Nagybecskerekben s tanácskozásukból körirattal fordultak a vármegyében fennálló összes gazdasági szövetkezetekhez, hogy ezek akár egyedül, akár több szövetkezet egyesülésével szövetkezeti magtárakat építsenek. A körirat behatóan fejtegeti a részleteket, amelyek a buza szövetkezeti értékesítésénél szemelők tartandók. Reméljük, hogy a torontáli szövetkezeteknek üdvös mozgalma eredménnyel fog járni.

• TÖRVÉNYKEZÉS •

Megrögzött tolvaj. Vasadi Tógyer körösszegi lakos valóságos szenvedélylyel üzi a lopás nemtelen, de jövedelmező mesterségét. E miatt több ízben meggyült már a baja a bírósággal s legutóbb is két és fél évi fegyházbüntetést töltött ki, amit szintén lopásért mért rá a bíróság. Vasadi mult héten megint a bíróság előtt állott, mivel Csáky gróf birtokának majorjából tizenegy szál uj deszkát lopot s azokat dísznólának építéséhez használt fel. A majorsági esősz felismerte az ellopott deszkákat és az ügy a bíróság elé került, mely ítélkezett Vasadi felett. Tekintettel Vasadi büntetett előéletére, a bíróság a tizenegy szál deszka eltolvajlásáért két évi fegyházra ítélte.

A kosár. A hevesmegyei Csány községben, tavaly őszszel egyik faluszépe kikoszarolta Gál István hetyke legényt és Horváth Jánossal perdült tánczra. A kikoszarzott legény erre czimboráival megrohanta a tánczos párt s úgy elpáholta, hogy Horváthot mentők hiányában, lepedőben vitték haza. Az egi királyi törvényszék három hónapi fegyházra ítélte a vádlottat, akinek fölebbezése folytán az ügy a budapesti ítélő táblához került. A tárgyalásra csak Juhász Sándor, az egyik vádlott jelent meg

- Volt-e már büntetve, tudakolta tőle az elnök.
- Igen is voltam, felelte a vádlott.
- Miért?
- Mert egy ember fejbe ütött.
- És ezért magát büntették meg?
- Igen, mert nagyon vissza találtam ütni.

A királyi tábla végül jóváhagyta az első bíróság ítéletét.

Sztambulov gyilkosa. Augusztusban mult hét esztendeje, hogy Bulgária legnagyobb politikusát, Sztambulovot, Szófiában meggyilkolták. Hogy Sztambulov csak politikai gyilkosságnak az áldozata, ez már abból is kitűnt, hogy nem találták a gyilkosait. A gyanúsított embereket mind fölmentette a bíróság, s egy megszökött haramiára, valami Halju nevű macedónra tolt minden felelősséget a szörnyű gáztettért. Akkoriban senki sem hit a bolgár igazságszolgáltatás őszintességében; most, hét esztendő mulva azonban, mikor Halju véletlenül kézrekerült, a bolgár bíróságok bebizonyították, ha nem is igazságukat, hanem legalább a következetességüket. Haljut újra pörbe fogták s mint Szófiából távirják, Sztambulov meggyilkolása miatt halálra is ítélték. Halju eleintén tagadott, de mikor látta, hogy ez nem sikerül neki, megvallotta a gyilkosságot.

Kemény ítélet. Halleból jelentik: Rendkívül kemény ítéletet hozott a minap a 8. hadosztály katonai bírósága Leopold Henrik vérteskatonára és Sommer Vilmos tizedes ügyében. Magában jelentéktelen fegyelmi kihágásukat lázadásnak minősítette a bíróság és mind a két katonát súlyos fegyházbüntetésre ítélte. Szeptember 6-án a hadgyakorlat alkalmából Poschwitzban voltak beszállásolva. Egy ottani vendéglőben táncmulatság volt, amelyen mind a két vádlott részt vett. Tizenegy órakor Trautmann őrmester fölszólította őket, hogy menjenek haza. A két katona engedelmeskedett és elhagyták a táncztermet, de utóbb elhatározták, hogy még egy ideig ott maradnak. Amint bementek a koresmába, az őrmester újra figyelmeztette őket, hogy térjenek nyugalomra. Ekkor Leopold így szólott az őrmesterhez:

— Őrmester ur, szeretnék magának valamit négy szemközt mondani.

Miután félrevonultak, Leopold szemére vetette az őrmesternek, hogy a katonáknak járó szálláspénzből fejeként nyolczvan fillért visszatartott.

— Olyan feljebbvalónak, aki alárendeltjeit megkárosítja, nem kell engedelmeskedni. Én nem megyek haza.

Társra, Sommer tizedes kijelentette, hogy Leopoldnak igaza van. E miatt az incidens miatt került a két katona a vádlottak padjára. Hiába védekeztek azzal, hogy kiesit többet ittak, mint kellett volna, a bíróság lázadásnak minősítette eljárásukat, mert bebizonyították, vette, hogy a két katona összebeszél, hogy nem fognak engedelmeskedni. A bíróság Leopoldot hat évi és hat hónapi, Sommert öt évi fegyházra ítélte.

•Góbbéságok• kaczagató székely históriák és elbeszélések. Ezt az érdekes és mulatságos könyvet a „Független Ujság” előfizetői kedvezményes árban: **2 korona helyett, csak egy koronáért és 20 fillér postai díjért** rendelhetik meg az irónál. Legzélszerűbb az 1 kor. 20 fillért utalványon beküldeni Péterfy Tamás. IX. Budapest. Köztelek czimre.

Ösmeri ön a legujabb „KALMÁR”-ROSTÁT???

Tövebb felvilágosítást ingyen és bérmentve ad KALMÁR ZS. UTÓDA rostagyáros Hódmező-Vásárhelyen.

• MI UJSÁG? •

Az udvar Budapesten. A budai királyi palotában már erősen készülődnek az udvar fogadására. A király lakó-osztálya már teljesen rendben van. Az eddigi program szerint a király november 5-én reggel öt órakor érkezik meg s a rákosi királyváltón át egyenesen Gödöllőre utazik. Minden hétfőn és csütörtökön be fog jönni a fővárosba, hogy általános kihallgatást adjon.

A jegyzők Kossuth sirjánál. A *községi és körjegyzők országos egyesülete* mult héten tartott gyűlése alkalmával kegyeletesen megemlékezett a nemzet apjáról. Gyűlés után testületileg kivonult a kerepesi-uti temetőbe Kossuth sirjához. Kuncze Imre elnök lelkes beszéd kíséretében szíves koszorút tett a sirra. A koszoru szalagjának fölírása ez: *A magyar nép atyjának, a magyar jegyzők orsz. egyesülete.*

A »Független Ujság« mellélete. Lapunk jelen számával veszik oldasóink a *»Gazdasági Munkás- és Cseléd Segélypénztár«* felhívójának gyönyörű képét, mint ingyen képmellékletünket. Emlékezzenek meg erről a képről is, hogy a szegény munkásember jövőjének biztosítására lett felállítva a segélypénztár, hogy csekély heti filléreken biztosíthassa magát agg, tehetetlen korára a munkás, cseléd és mindazok, akik földmiveléssel foglalkoznak.

Lónyayné grófné Bécsben. Lónyay Elemérné grófné hétfőn Meránból Bécsbe érkezett és az Imperialszállóba szállt. A király délután háromnegyed órai látogatást tett nála. A grófné a királyt a bucsuzáskor elkísérte egészen a lépcsőházig. Lónyayné azután a görög király, majd a shaumburg-lippe hercegi pár és a német császár testvérének a látogatását fogadta és másnap Lónyayné Austerlitzbe utazott.

46198 korona a Rákóczy-szoborra. Kassa város törvényhatósága nevében Münster Tivadar polgármester értesítette Szikszay Pál alispánt, hogy Szabolcs vármegye közönségének felhívására Kassa város közgyűlése 20,000 koronát szavazott meg a Rákóczy-szoborra s hogy az e célra elrendelt gyűjtés eddigi eredménye 46198 korona és 45 fillér.

Tolvaj asszonyok. A büntető törvényszék ítélőtanácsa elé két hirhető hódmezővásárhelyi asszony került. Az egyik Maksa Rozál, kinek az a tulajdonsága, hogy éléskamráját csupán lopott élelmiszerekkel látja el. A másik Kincses Katalin, akinek meg az a tulajdonsága, hogy szívesen ad helyet a lopott holminknak. A törvényszék a bizonyító eljárás során megállapította, hogy több panaszolt lopást Maksa Rozál követett el és Kincses Katalin volt az orgazdója. Ezért a besurranó tolvaj asszonyt egy havi fogházra, a társát pedig 14 napi fogházra ítélte a törvényszék.

A Hortobágy öntözése. A földmivelésügyi miniszter pár hóval ezelőtt arra kérte Debreczen város tanácsát, hogy minta-rét és öntözési kísérletek végett engedjen át a Hortobágyból használat végett 300 hold földet. A tanács a közgyűlés elé terjesztette a fontos

kérdést és a közgyűlés átengedte a kért területet. A miniszter most ez ügyben újból leiratott intézett a városhoz, melyben tudatja, hogy a próbahasznosítási és öntözési terveket leküldötte a debreczeni kulturalmérnöki hivatalhoz és ez a hivatal az őszi hónapokban már hozzá is fog az előmunkálatokhoz. A kísérleteket természetesen a legnagyobb érdeklődéssel várják, mert ha beválnak, ez új jövőt ígér a Hortobágyoknak.

Hány éves Draga királyné? Egy berlini komoly és tekintélyes lap hasábjain egy kis néma guny jelent meg. A lapnak mellékletén Sándor szerb király és Draga királyné arcképe jelent meg. Ez magában véve nem jelentene semmit, valamit még az sem, hogy mind a két arckép 1881-ből való. De csak rá kell nézni a két képre, hogy az ember arca gunyos mosolygásra szaladjon szét. Masin Draga a fotografián huszonöt-huszonhat éves, kifejlett szépségű nő, Sándor király pedig *négy éves kis* hátulgombolós gyerek. Az idő azóta elrontotta köztük a tekintélyes különbséget. Sándor már férfi számba megy, Draga pedig a szerb udvari esillagászok számítása szerint harminczhárom éves. Ha azonban igazuk van az arcképeknek, akkor Sándor király most huszonöt éves, Draga királyné pedig — az összeadás egyszerű: huszonöt meg huszonegy — negyvenhat éves. Ezt beszél hang nélkül a két egymasmellé állított kép.

Jobbágy voltam, —

Az Orsz. Gazd. Munkás- és Cselédsegélypénztárt ajánljuk jó indulatába. Ismertesse ezt az intézményt a nép körében. Biztosítsa cselédeit ezen segélypénztárnál.

beszélte el János bácsi — *de amikor jobbágy voltam, akkor az uraságom eltartott vénségemben.* Most nincs jobbágy, mert szabadok lettünk, mint a madár, de a kenyérünkről is kell gondoskodjunk öregkorunkra, mint a madárnak. Soha jobb alkalom erre nem volt, mint a gazdasági munkás- és cselédsegítőpénztárnál, hát fiaim gondolatok öregségetekre, szerencsétlen esetekre! biztosítsátok magatokat. A községi bíró szívesen ad utbaigazítást akárkinek.

A *Pesti Hengermalom-Társaság* mai hirdetésére felhívjuk t. olvasóink figyelmét.

Jencs Vilmos gyógyszerész mai számunkban megjelent hirdetésére olvasóink figyelmét bátorokdunk felhívni.

JENCS-féle

Magyar Restitutios-Fluid

lovak és szarvasmarháknak.

Gazdaságban nélkülözhetetlen.

Az állatok izomerejét fokozza, kitarítóvá, erőssé teszi; megátolja a lábak merev benulását, az intágulást s az ugynevezett pókosodást.

— **Ára 2 korona.** —

Postán 2-60 korona beküldés után bérmentve küldi.

JENCS VILMOS gyógyszerész-tára
Budapest, II. ker., Széna-tér 1. sz.

Főraktár:
Dr. Eötvös Nádor gyógyszerész-tárában
Budapest, VI., Váci-körút 17.

• GAZDASÁGI DOLGOK •

Szabályok tehénistállók részére.

1. Tehenekkel durván bánni, őket ostorozni, bottal vagy fejőszékekkel verni tilos. Valahányszor az állatok felé közeledünk, nevükön kell szólítani őket. Disznókat nem szabad tehénistállóban tartani.

2. Az abtakokat gyakran kell mosni, tisztogatni; hasonlóképen az istállólámpákat tisztán és rendben kell tartani.

10. Fejni tiszta, száraz kezekkel kell. Ajánlatos, hogy a fejő személy ruhájának ujjait feltürje. A fejés előtt közvetlenül tisztára mosott kezeket nem szabad a tőgytörő ruhában leszáritni.

11. A tejet finom, rézrostán öntik a szállító kannákba, melyeket nem szabad az istállóban tartani. Nem ajánlatos a takarmánykamrában elhelyezni, hanem legcélszerűbb még a szabadban állni hagyni azokat.

12. A tejes kannát a fedél ne zárja el tökéletesen, a tejet nem szabad a friss levegő behatásától elvonni.

13. Fejés után a kannákban levő tejet hideg vízbe kell állítani.

Pinzgau szarvasmarha csoport.

3. Az istálló szellőztetését ablakok, szellőztető nyílások, esetleg az ajtók kinyitásával kell eszközölni, az istállóban mindig friss levegő legyen.

4. Az istálló hőmérséklete ne legyen 12° Reaumur-nél vagy 15° Celsius-nál melegebb. Mindig arra kell törekedni, hogy inkább hidegebb, de tisztább, mint melegebb, füledt, tisztátalan legyen az istálló levegője.

5. Ahol olesón kapható, turfával való almozással száraz és jó almot s tiszta levegőt nyerhetünk.

6. A tehénistállót naponta kétszer kell kialmozni. Az almozásnak nem szabad sohasem a fejés alkalmával történnie. A trágyát lehetőleg gyorsan szalmával kell befedni; a vizelet lefolyásáról megfelelő csatornákkal kell gondoskodni.

7. A tehén farokbojtja rövidre lenyirandó.

8. A teheneket naponta vakaróval kell tisztogatni. Nem szabad tűrni, hogy a hasuk alján vagy ezombjaikon trágya vagy más tisztátalanság megtapadjon.

9. A tőgyet fejés előtt megmosva száraz, tiszta, puha, nem merev ruhával kell letörölni.

14. A tejnek nem szabad jéggé fagyania.

15. Kétféle fejés nem önthető össze mindaddig, míg mindkettő le nincs hűtve.

A pinzgau marha.

A pinzgau szarvasmarha az alpesi vidékekről származván, nálunk a hegyi vidékeken is jól megállja helyét s tenyésztése hova-tovább terjed. Színe ezen marhának sötétebb vörös-tarka, hasán és hátán hosszan húzó fehér sáv. Ez a pinzgauinak jellege. Edzett, jól tejelő, azonkívül szapora is, a takarmányt jól értékesíti s nem olyan válogatós. Az utóbbi időben a pinzgau marha terjesztését az államhatalom is kezébe vette s a felvidéki vármegyék községei számára tekintélyes számú ilyen bikákat oszt ki, amelyekre hivatva vannak az ottani tehénállományt megjavítani. Azonkívül Fogarason, továbbá a kolozsvári gazdasági tanintézetben nagyban tenyésztik a pinzgauiakat, amelyek valóban meg is érdemlik a pártolást. Mai képünkön egy szép csoportot mutatunk be e fajta tehenekből éppen a fogarasi m. kir. ménesbirtok állományából.

Champignon-gomba pinczék, istállók, fészerekben való tenyésztése.

Miután minden élvezhető gomba igen finom izzel bír, a jó gombák utáni kereslet mindig igen nagy. Nevezetesen a gombák legjobbika, a Champignon után, melynek egyetlen jobb konyhában sem szabadna hiányzania.

A Champignon-ágyak készítése és a tenyésztés nem nehéz, nem is költséges. A Champignon-ágyak azon nagy előnnyel is bírnak, hogy téli időben, mikor friss élvezhető gomba nem létezik, e gombák akkor is nyerhetők. A saját tenyésztésű gombák íze is sokkal jobb, finomabb mint a vadon nőtt gombáké.

A Champignon-ágyak a következő jónak bizonyult mód szerint készítendők: Legjobb nem nagyon apró, sem nem nagyon szalmás lótrágyát venni,

az ágy 3 méter hosszú és 1 méter szélesnél kisebb soha ne legyen, mivel a kicsiny ágyak hamarabb kihűlnek még mielőtt a gombák mutatkoznának. Ha az ágy kész, azt deszkákkal vagy szalmatakaróval stb. kell befedni. Néhány nap múlva, ha a trágya már nem nagyon forró, 14 cm.-nyi távolságban egy-egy maroknyi Champignon-csirát lehet a trágyába helyezni, azt megint egy kevés trágyával betakarni és jól megnyomni mindaddig, míg az ágy csirákkal teljesen be nem lesz fedve, mikor is újra befedetik deszka vagy szalmatakarókkal. 14 egész 18 nap múlva, ha a csira megfogamzott, az egész ágy fehér fonalakkal át lesz fonva; ha ez nem történne meg, akkor újból még egyszer egy kevés Champignon-csirát kell a trágyába tenni; de ha a fehér fonalak láthatók, a deszka stb. takaró eltávolítandó és csak akkor kell a trágyaágyat közönséges kertifölddel

József Ágost főherceg az Erzsébet-zászló felszentelésénél Kolozsvárt.

mely hosszabb ideig hevert az istállóban; ezt a szűkséglet szerint körülbelül 1 $\frac{1}{2}$ méter magas, 2 méter széles és hosszú rakásra a szabadban, szépen és egyenletesen összehalmozzuk. Ha a trágya átmelegedik és nagyon meleg lesz, minden harmadik napon meg kell forgatni, hogy mindig a külső rész belül, a belső átmelegedett rész pedig kívül jöjjön, hogy a trágya egyenlően átmelegedjék és egész egyenlő barna legyen; ezen eljárást 6–8-szor kell ismételni, tehát 4–5 heti előkészület szükséges míg a trágya jó lesz a Champignon-ágyak készítésére. Ha a trágya így módon már jól át van dolgozva, a telepet meleg-ágy módjára el lehet készíteni; a legjobb az egyenlő meleg, sötét hely pinczében, istállóban stb.

A trágya 80 cm. magasan, jó tömötten rakandó; a szélesség és hosszúság a hely után igazodik, de

körülbelül 6 cm. magasságyra befedni. Ha a föld száraz lesz, meleg eső- vagy folyóvízzel meg kell öntözni és folyton egyenlő nedvesen tartani.

Ugy nedvesség, mint szárazság árthat a Champignon-ágyaknak. További 8–10 hét után a Champignonok gyakran nagy mennyiségben mutatkoznak és ilyen ágy 2, sokszor 3 hónapig is eltart; az ágy lehordása után az egész trágyát el kell távolítani és csak a fehér fonalakkal átfont trágyadarabokat hagyjuk meg, melyek ismét az új ágy készítésére használhatók.

Fenti módszer szerint eljárva, helyes kezelés mellett, biztos eredményt várhatunk. ▽

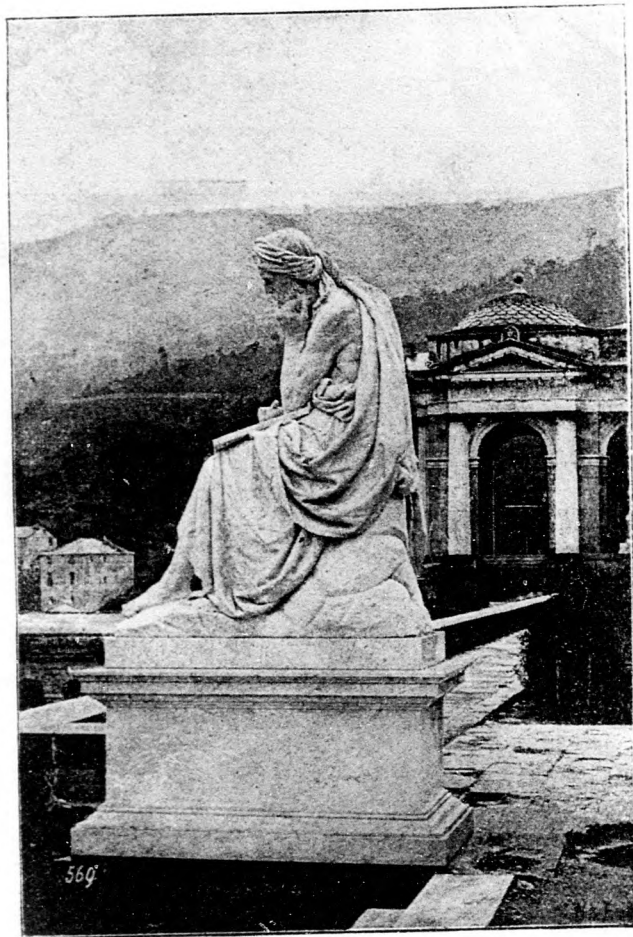
elmondjuk e helyen is, hogy a magyar-
 óvári gazdasági akadémia derék taná-
 rát mutatjuk be egyszersmint és a ma-
 gyar mezőgazdasági szakirodalom hatal-
 mas munkását üdvözöljük személyében,
 ki egy gazdanemzedéket nevelt fel az
 életnek, a gazdasági szaktudásnak. A
 csoport alján *Landgraf János*, a halászáti
 kiállítás elnöke van. Tehát újra egy
 csoport érdemes férfi arc képe került
 össze a pozsonyi kiállítás rendezőinek
 bemutatásával, akik valóban rászolgál-
 tak arra, hogy széles e hazában meg-
 ismerjék és tiszteljék.

A pozsonyi kiállítás rendezői.

Csak nem fogyunk ki a pozsonyi
 tündérszép kiállítás rendezőinek buzgó
 jeleseitől, még mindig akad, a kiket
 igazi érdem benutatni képből is az
 olvasók előtt. Képeink közül első he-
 lyen említhetjük a csoport közepén el-
 helyezett *Eszterházy Miklós herceget*, a
 lókiállítás derék elnökét. Jobbkezünk
 felől *Lászlóffy Gábor*, az erdészeti kiállí-
 tás alelnöke van. Neki köszönhető, hogy
 az erdészeti kiállítás oly látogatott, oly
 sikeres volt. Balkezünk felől *Cselkó Ist-
 ván*, a sertés-kiállítás elnökét mutatjuk
 be. Talán szükségfeletti többet mon-
 dani e névről, de szinte jól esik, hogyha

A trágyahordásról.

Ha a trágya érett, következik a kihordása. A kihordásnál arra kell ügyelnünk, hogy ne kezdessék meg egyszerre az egész trágyatelep s ne hordjuk le róla rétegenként a trágyát, hanem kezdjük azt meg például az egész telep negyedrésznél, vagy még kisebb darabon, hordjuk azt ki fenéig tökéletesen s így folytassuk, míg az egész trágya ki nincs hordva. Ha úgy cselekszünk, amint azt elég helytelenül sokfelé látjuk tenni, hogy az egész telepről megkezdik a hordást, úgy a trágyázás nem lesz egyforma. A trágya sohasem egyforma, fent szárazabb és éretlenebb lesz

A művész siremléke.

az, bármennyire is öntözzük, míg alant érettebb. Mármost ha felülről kihordjuk a szárazát, úgy egy nagy darab földre értéktelenebb trágya jut: míg ha a trágyatelepnek csak egy kis részét kezdjük meg egyszerre, úgy a szárazabb s érettebb trágya mégis csak jobban keveredik s így a trágyázás egyformább lesz. Egyformább lesz az utána következő vetemény is, nem lesz foltos, aszerint, amint a kérdéses helyre érettebb vagy szalmásabb éretlenebb trágya jutott.

A trágyakihordás rendszeren a megtrágyázandó tábla egész területére történik. A fészektrágyázás ritkábban fordul elő, de nem is igen lehet azt senkinek sem ajánlani akkor, ha azt akarja, hogy a trágya hatása a következő évekre is terjedjen. S ezt köny-

nyen meg lehet érteni. A fészektrágyázásnál a megtrágyázandó növény fészke — pl. tök, tengeri, burgonya — lesz csak megtrágyázva s így a következő évben, midőn nem fészekbe vetünk, az előző évben eszközölt fészektrágyázás hatása elenyésző csekély lesz, miután csak foltonként javította a földet.

Leghelyesebb az a trágyázási mód, midőn az egész megtrágyázandó terület egyenletesen lesz megtrágyázva.

Ami a trágya minőségét és a megtrágyázandó földet illeti, azt mondhatjuk, hogy lazább, homokosabb talajra érettebb trágyát, kötöttebbre pedig szalmásabbat adhatunk, mert ez utóbbi a talajra lazítólag hat.

• MULATTATÓ •

Az örökség.

*Kossuth Lajos apánk, mikor végéhez ért,
Két szép fia felé nyújtotta két kezét.
Azok leborultak könnyhullatás között.
„Ne sirjatok, így szölt: — az életem örök...”*

*„Hazát nyer a testem, mely rég hazátlan volt.
Elérte a végsőt, elérte az agy kort: —
Kívánja a porföld, a melyből vétegett, —
Ezután élek még igazi életet...”*

*„Keserü életem édes gyümölcsei
Fiaim! — szántásom, vetésem köd fedi:
Földönfutásban mit szereztem, a vagyon
Csak a kettőtöké, — osztozatok azon...”*

*„Osztozatok azon igaz testvéresen:
Egyiknek se több se kevesebb ne legyen.
Két esztendőszám ez, a mit nektek hagyok: —
Egyik ez, mely elvesz, a másik, mely adott...”*

*„Ezernyolczszázkettőn, lélekzettem volt fel,
Ezernyolczszázkilenczvennégy fojt el...
Számológátok jól e két esztendőt egygyé, —
Azután osztatok testvéresen ketté...”*

*Elhallgatott apánk, lehanyatlott keze,
A párnájára dőlt galambösz szent feje.
Felállott két fia s odébb ment csendesen —
S törték a fejüket a végrendeleten.*

*Az esztendők számát jól egymáshoz adták, —
A kivonással is végig próbálgatták: —
S háromezerhatszáz lett és kilenczvenhat, —
A kétszerkettő jó, soha cserben nem hagy...”*

*Ezt osztani kezdték kettővel a táblán,
Hogy ne essék egyen se másikon hátrány: —
S kijött: számításuk mikor már rendben volt —
Csodálatoskép: ezernyolczszáznegyvennyolcz...*

*A két fiu majdnem sóbálványnya kövül —
Nagy fényesség támadt a kijött szám körül,
Atyukhoz sietnek s im: ágyából fényes
Lajtorját lát szemük felnyulni az égnek...*

*Azon vezetgetik szép fényes angyalok
A magyar nép apját, a nagy Kossuth Lajost...
Hazája ott örök, a háza dicsőség...
Itt két fiura szállt a szent nagy örökség...*

Petrus Jenő.

Rézbe verik...

*Rézbe verik a dorogi tornyot,
Sáráranyba rajta a nagy gombot, —
Sűrű lombja van az eperfának,
A toronyból mégis ide látnak...*

*Rózsabokor van szűrökre varrva.
Még a nap se lát keresztül rajta.
Ha látnák is arczod a toronyról
Azt hiszik egy rózsza a bokorból...*

*Czifra szűröm hej! ide kell hagynom,
Nem sajnálom csak a szép galambom:
Hej minék is a legénynek sorja, —
Be kell állni a katona sorba...*

*Betetőzték a dorogi tornyot,
Lehullatta az eper a lombot;
Keresztelő, — lakodalom nem volt, —
Én Istenem! de borus a mennyből...*

Petrus Jenő.

Radák Pál.

Irta: Móra István.

V.

(Vége.)

Amit remélni se reméllett volna, kocsija, két lova, házi áriktoma megmaradt s harmadfél száz forintja azonfölül. Hogy azt megneszelték: mind az öt veje, fiai jóakarattal környékezték meg, míg a lányai kontráztak hozzá.

— Oda se nézzen kend, édes apám, jőjjék mi-hozzánk, ellátjuk holta napjáig minden tartással...

— Nem, fiam, nem mék, nem vagyok még olyan elesett.

— Csak arra lesz gondja kendnek, hogy mit parancsoljon...

— Nem, gyerekem, maradj csak a szemeteden magad a gazda.

— De az Isten oltalmáért, édes apám, hova lesz kendtek fundamentom nélkül?

— Majd vetünk fundamentomot, lányom. Megpróbálok új fundamentomot vetni.

Az asszony is beleszólt, a felesége:

— A semmiből, ugy-e?

Radák esendesen malmozott a két hüvelyk-ujjával:

— Nem haragítasz meg, mátkám, ha csufolsz is... De meg se hajlitasz többet, elhidd. Ahogy az élet áthajított a vállán: a háta mögött más emberré lettem... Mert az elherdált mindenségemnek a földje, épületje, utja, fája, vetése, valamennyi füveszála mikor azt vágta a szemembe, hogy a nagy engedelmesség miatt lettem országavesztett: föltettem magamban, hogy ezentul nem kötözködök senkivel soha, ha bolondra kénytet; nem ellenkezek, mindent ráhagyok, — de azt teszem, amit jónak látok. Lent jártam tegnap a széntai Gunarason, a kukások, vályogvetők, napszamosok új falujában. Ott a megmaradt, kötélre való egy-két garason nem kötelet veszek, hanem házhelyet. Ami itt arravaló lim-lom, koldust nem illető miegymás: sifonér, sublat, ágy, szórkanapé, porczolán-esetresz, metszett tükör, — mondom, ami csak csufság a szegényre: azt mind eladom. Én vettem. Fát, földöléket veszek az árán; meg van a két öreg lovam (a csikók rátok kellettek), — meghordom a földet: házat építek, szüket, földszagut, egyablakost...

Radákné összenézett a lányával, vejeivel, s azok helybenhagyólag intettek, hogy úgy lesz, úgy, hogy köll neki lenni, hogy édesapó szegény nem tiszta... Megzavarta ez a nagy változás...

Hanem a zavarodott ember észrevette a jelváltást, ki is mondotta az észrevételét fölindulás nélkül:

— Haszontalan értekeztek, lelkem anyóm... Holnap ilyenkor itt lesz a város embere azokkal, a kiknek a kótyavetyére kedvük van. Ma reggel már kidoboltattam... A bukott ember tegye félre a szégyent: tedd félre te is, mert te is velem buktál... A bukott ember fölkelhet még, — ha akarod, te is fölkelhetsz vele. Ha meg nem akarod, kösd össze az ágyadat...

A sok vej, a sok lány, az öreg asszony mind egyszerre beszélt, zsinatolt, kiabált. Radák a felesége sikongását fogta meg és abba kapaszkodott bele, mikor a létánia esendesebb lett:

— Hogy szégyelnél az utczán végigmenni, mátkám? Hogy inkább sülyedj el? Hát hiszen miért nem vártad meg a végit az én fogadásomnak: hogy én a házamba többet a lábam be nem teszem; lovam az utczáján végig nem hajtom, én rám ez életben a földem, a házam gazdája rám ne mutathasson: ni, — ahun mén az öreg Radák Pál, szegény... Majd aki most hi, ha igaz a szive, fölkeres az engem akárhol, megkérdezni tőlem: hogy van kend, édes apám? ... Akár kukás leszek, akár vályogvető, akár esősz, akár házrul-házrajáró... Az Isten meg ott is csak az, aki itt!

VI.

A gunarasi papnak voltam vendége a nyáron, kivel együtt sepergettük valaha a kecskeméti piaristák rektóriumát, mint aféle felszolgáló szegény diákok. Két napra szabtam az ott időzést, három lett belőle, akkor is keserves volt a szabadulás.

Akkor meg nem tudtunk kocsit kapni, lévén nagy dologidő, behordás éppen, mikor nagy ur a ló.

— Már én pedig, édes papom, utnak veszem magamat, ha csupa gyalog is.

A plébános megvakarta selyemsipkáját:
 — Hát tudod mit, ha már annyira beléd esett a mehetnék, volna itt egy ember, aki okvetetlen elvinne a kocsiján.
 — No, és mért nem ezen kezted, a Jézusod áldjon meg?
 — Azért, öregem, mert ez a szóban forgó szandlófer alkalmasint tapasztóföldes és feliben madzaggal vasalt.
 — Nem bánom én, ha tisztán kétkerekű koldustalyiga is.
 A lovak meg alighanem a königgrätzi csatára is emlékszenek még.
 — Azon se ijedek én meg, ha netalán tán szamarak.

Közbeszólottam:
 — Hát le köll róla rakni, bátyám.
 — Nono, de az aztán elvesztett fáradság.
 — Megfizetem én azt a fáradságot, jó emberrel nem szoktam alkudni...
 — Vagy ugy? Hát jól van no. De annyi szabadságot mégis szeretnék, hogy a kocsit egy kicsit kiagyusztálnám, mert biz az, hogy én igen csak föl-det meg válykot fuvarozok rajta: nem a legillendősebb. Megmosnám, vagy mi...
 — Sose törődjön avval, öregem, csak egy kis ülést igazítson.
 — Hát. Igazítok hát. Hogyne igazitanék. Jó kis fonnyadt csalamádém van, olyan ülés lesz belüle, mint a püspökszék.

Tanuljunk hát kutyácskám!

— Hanem a gazdájuk, az aztán pótolja, mert az nagyon jóra való, becsületes ember és jó beszélgetős.

— De hát üzenj már neki, az Isten szentöljön meg!

A harangozó mihamar előkerítette az illetőt. Hófehér haju, piros képű, hajlottas öreg ember, de látszik, hogy amit megfog, nem ereszti még el könnyen. Forgatja a kalapját, várja a szép szót.

— Hát Radák bátyám, — kezdi neki a pap — ráérnek-e a lovak?

— Én vagyok a gazdájuk — feleli kerülő uttal Radák.

— Ehol, ezt az urat kék elvinni...

— Megbirja a koesi, a hogy kinézem.

— De azonnal köllene ám, mindjárt.

— Nono, csakhogy a kocsin most még egy teher vályog van.

— Itt lesz félóra mulva?

— Itt, ha csak valami nem szakad...

Még odajárt, a papom elbeszélte a Radák történetét.

— Aztán, barátom, — végezte — a hogy ez az ember itt azt a kis portát megvette, azt a kis fecskefészket megrakta, — az egész telkét nyolez suknyira kiverte vályognak. A kinek egy koesi válykot elád, annak a tizedrésze árán homokot vesz a falutól, s tölti be a portája gödrit. Amiről ezen a székföldön senkise álmodott: a fele portája már szőlőskert. Most már ezigányokkal vereti a válykot, maga csak hordja s visszafordulóban homokot hoz helyette és udvarszemetet. Van már egy láncz ugarja is, meg négy kvadrát kenderföldje.

— Hát a felesége? Vele van?

— Vele, mióta minden lánya kiadott rajta. De hogy boldogul az öreg, azóta a vejei is föl-fölkeresik

bucsukor, vásárkor, mikor. Mert úgy áll az öreg most már, hogy az utolsó összeírásakor reklamált, hogy de bizony vegyék föl őtet a szavazók közé. Nem a *haszonért* keresi őt, mint sok ember, de élni akar a jogával: tartozik vele a Szent-Tamásnál megszervedt apjának.

Kocsizörgés, ajtónyitás vágta el a beszéd fonálát, s Radák Pál köszönése:

— Dicsértessék! ... Hát uram, mehetnénk.

— Menünk, Radák uram, megyek.

— Igen is. De alásan kérem, az elébb hirtelenjében el is felejtettem kérdezni: hova viszem a tekintetes urat?

— Oromba, bátyám, az oromi vasutállomásra.

Radák megforgatta ostorát a nyelén:

— Hátha, ne vegye az ur rossz néven, az adorjáni megállásra vinném?

— Dejsz' amaz az ut majdesak fele ut! ...

— Ösmerem, kérem, hanem én oda nem mehetek.

— Mi a manóért?

— Már csak az nem lehet ...

— Jó, jó, de mégis?

— Kár ezért, engedelmet kérek, a lovakat feltartóztatni. Amit én mondok, azt szent ... Nem kérek én a kétannyi utért se többet, mint a feléért. Ott lenni meg ott leszek a tett időre Adorjában. Vagy azt se bánom, ha az ur a kocsimra nem ül.

Osszesugtam a pappal:

— Mit esináljak?

— Maradj itt.

— Maradjon a maradóka. De hát ilyen félbolond a te embered?

— Nem az. De ládd, Oromba való, aztán fel fogadta, hogy oda sose mén az életben ... Szégyelné a fakó kocsiját, meg fájna neki, hogy a régi háza előtt hajtasson el.

— Radák kopogott az ustora nyelével:

— Menünk, tekintetes uram, vagy nem menünk?

Mert én nem bánom, ha itthon maradok is ... Ha tudtam volna, mi a föltétel, de biz lsten azt mondtam volna, hogy beteg mind a két lovam ... Vagy magam tettem volna betegnek ...

— Megyünk, Radák, megyek.

— De Adorjánnak?

— Hát Adorjánnak ...

— De nem muszajítom ám az urat ...

— Az a fő, hogy el ne késsünk!

— Szállunk, tekintetes ur, mint a madár! Igaz-e Szellő? Igaz-e Madár? ... megértik ezek a szót, uram, nem csikók ezek már ...

S a két élemedett, vályoghordó remonda megpróbált kocogni ...

A d o m á k.

Nem óriás, csak ács. Dávid és Góliáth esetét tárgyalta a pap a bibliából, mely alkalommal élénk színekkel festette Góliáthnak az ő óriás mivoltát a közönséges termetű Dáviddal szemben. Végül egy tanulót szólít fel, hogy mondaná el neki, mit jegyzett meg az előadásból.

— Azt, — felelte a kérdezett, — hogy az én bácsim is igen nagy és erős ember.

— Tehát a te bácsid óriás? — mondja a hitoktató pap.

— Oh nem, hanem *ácsmester*, — felel rögtön, tiltakozólag a fiu.

A kisdedovóból. »Azután kedveseim, ha eljön a tanfelügyelő ur, jól viseljétek magatokat és a hajról ne beszéljétek«, inti az óvónő a gyermekeket. Nemsokára csakugyan bejön a tanfelügyelő ur. A kis Nettike csak néz, de csakhamar neki bátorodik s szemrehányólag interpellálja az óvónőt: »Kisaszszony! miért mondotta nekünk, hogy ha a nagyságos ur bejön ne beszéljünk a hajakról. Hiszen a nagyságos urnak *semmi haja sincsen*.«

Kettő meg egy mennyi. Haza jött a falusi gyerek a városi iskolából. A szülék örömmel tekintettek nagyreményü fiukra, de ő is meg akarta ám mutatni, mennyit tanult az iskolában. A vacsorára az anya három tojást hozott. Édes apám, mennyi az a tojás? kérdé a fiu nagy hegykén.

— Mennyi? hát, hiszen látod édes fiam, hogy három, válaszolt az apa.

— No édes apám én bebizonyítom, hogy nem három, hanem öt. Meri lám, a hol van, ott kettő is van; kettő meg három pedig öt, szólt büszkén a fiu.

— Jól van édes fiam, látom, hogy okos gyerek vagy, válaszolá az apa. Én majd megeszem kettőt, édes anyád egyet, a másik kettőt pedig neked hagyjuk.

Szórakozott kérdés. Az idén kevesebb tanítványom van egygyel, mint tavaly volt, mondja a kávé mellett a tanító nejeinek.

Tanítóné: És hogy hívják?

Miért köszönget mindég. De mit köszöntöd te mindig azt a katonát, aki azt a zálogházat őrzi, kérdi Bandi diák a vele sétáló Farkas Miska barátjától. »Talán valami ismerősöd vagy rokonod?«

Nem az, csupa háladatosságból, mert ott van az aranyóram és a téli kabátom, s őrzi azokat, hogy *el ne lopják a tolvajok*.

Kettőt lát egy helyett. A dada a tükör elé tartja a kis Irmácskát. »No látod piczikém odabenn a tükörben azt a kedves kis mojmot?«

Irmácska: Én *kettőt* láttok.

Milyen számtan tetszik. Egy falusi tanító bejön a városba, az iskolaszék megbízásából könyveket vásárolni. Hogy az iskolaszék előtt igazolhassa magát, nyugtát kér a megvett könyvekről. Amint a nyugtát nézi, észreveszi, hogy a könyvkereskedő hibázott és egy forinttal többet számított föl. Hamar föltalálja magát és a megvett könyvekhez kér még egy számtant.

»Számtant?« — mondja utána a könyvkereskedő, de minő számtant akar, hiszen mindenféle számtan van? Akárminőt, volt a tanító rövid válasza, csak olyat nem, aminőből *ön tanulta az összeadást*.

Az egészségtanból. A test szervezetét magyarázza a tanító tanítványainak. Kedvencz tárgya a vérkeringés volt. Midőn az egészet alaposan megmagyarázta, megakarván győződni arról, hogyan fogják föl tanítványai a dolgot, fölszólít egyet közülök.

— Te Gyuri! kiált egy báméskodó fiura — mit gondolsz hát, mi annak az oka, ha én így föl és alá járok, a vér a testemben egyformán van elosztva, ha pedig a fejemre állok, minden vér a fejembe tódul?

«Talán üres a feje» szólt a báméskodó fiu.

Bő szüret idején.

Békés uram: Furesa ize van az igaz. Vajjon miből lehet ez a bor?

Pancs uram: Egy liter áll hat deka ólomezukor két deka kén, négy gramm alkörmös és kis ecetből. De ugy-e pompás?

Békés uram: Csupán csak az a baj, hogy a filoxéra nem eshetik a tőkéjébe. Az volna pompás, ha a termelőbe esnék.

Képeinkhez.

József Agost főherceg az Erzsébet-zászló felszentelésénél Kolozsvárt. A kolozsváriak a Mátyás király szobrának leleplezési ünnepére még egy sereg kisebb ünnepséget tartogattak. Ezek között az ünnepek között igen szép volt az Erdélyi Kárpát Egyesület gyönyörű Erzsébet lobogójának felszentelése, melyen a király személyének képviselőjében József Agost főherceg jelent meg. Az ünnepség legérdekesebb pillanatát örökíti meg képünk, midőn a király képviselője fogadja az üdvözlőket.

A művész siremléke. Halottak napja van. Egy nap, melyen elmegyünk a temetőbe. Egyik sírhely, mint a másik — eltakarja az étellel küzködött ember földi maradványait, a testet. Művész sírja mellett megyünk el. Ott ül fehér márványból kifaragva a művészet istennője. Milyen gyönyörű jelképe ez az örök szépségnek, az eszmének. És az ész, az alkotó erő, mely a világot lázba hozta, pihen, porlad, mert csak ember volt.

Tanuljunk hát kutyuskám! A kis Margit nagyon szeret tanulni, mert még nem muszáj. Nem kell iskolába menni, de azért könyv van a kezében. Lehasal a földön és tanul. De nemcsak tanul, hanem tanít is. Őt tanítványa van a kis babának, őt kis kutya. Azok a kedves állatok bolondos örömmel hallgatják a Margitka beszédét: *tanuljunk hát kutyuskám!* Aztán könnyű szerrel tanulnak, mert nem tud olvasni sem a kis Margit, sem a kis kutyák, hanem a képeket nézik csupán. Ez a játék-tanulás, míg az igazi következik.

Számrejtvény.

— Ifj. Barankovics Istvántól. —

9	5	7	6
11	13	1	2
12	15	8	3
14	16	20	4

E számok e négyzetben úgy helyezendők el, hogy az egyes sorok felülről lefelé s jobbról balra összeadva 34-et tegyenek.

A megfejtéseket legcélszerűbb levelező-lapon beküldeni.

A megfejtők között egy regénykötetet fogunk kisorsolni. Megfejtési határidő 1902. november hó 9.

A „Független Ujság“ 43. számában közölt talány megfejtése

Félisten, ősök drága örökén

Ne lakjék más nép, ne csak a magyar!

Helyesen fejtették meg: Pestality Ionka, Kiss Rózsika, Kerekes Mariska, Szép Olga, Máriássy Jánosné, László Endre, Noszticziusz Gyula, Lebár Mátyás, Szabó József, »Tiszapolgári kath. olvasókör«, »Abonyi kath. olv. kör«, »Jászdósaí kassinó«.

A sorshuzásnál »Tiszapolgári kath. olvasókör« jött ki elsőnek, kinek a kitűzött jutalomdíj gyanánt Péterfy Tamás »Góbságok« című kötetét küldöttük meg.

• LEVELES SZEKRÉNY •

Füzér Mihály urnak. A dolog úgy áll, hogyha aláírta, akkor muszáj fizetni. Csupán az igazgatóság mentheti föl, de erre nem kötelezhető az igazgatóság. — **Fekete Antal** urnak. Levelét ügyvédünkhöz tettük át. A talányok igen ismertek, hanem esetleg válogatunk belőle. — **Bernhardt János** urnak. Lapunk a *magyar nemzeti eszmét* szolgálja, tehát német regényt nem hozhatunk soha. — **W. Kiss Sándor** urnak. A tiszta-eszlári tanukihallgatások 1882—1883-ban voltak. — **Drávay János** urnak. A mit elad, arról meg kell fizetni az adót. Tévedtek, mert mi nem bor, hanem a *must czukrozását irtuk*. A cikket jobban át kell olvasni, hogy ne kellessék ok nélkül várakozni a feleletre. — **Klein Tivadar** urnak. Az elébbi felelet önnek is szól. Legcélszerűbb hirdetni a »Borászati Lapok«-ban, (Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25.). — **Kóródi István** urnak. Hogy bizalommal fordult hozzánk, mi is bizalommal viszonzozzuk. A bucsuhelyen felállítandó szent kereszt elkészítetése bizonygodot ad, mert az szép, művészies és nagy kell, hogy legyen. Forduljanak teljes bizalommal *Kiss György* szobrászművészhez. (Budapest, VII., Nefelets-utca 40. Saját ház.) *Kiss György* már több gyönyörű feszületet alkotott meg művészettel. Ő készítette a híres *Mária-Gyüdi bucsuhelyen* is. A hét méter magas vaskereszt és két méter negyven centi hosszú öntvényből készült szent test remek szép és hatásos. Ára ezer forint, de évezredekén át tart, mint szent emlék. — **Kiss Péter** urnak. A Pázmáneum-nyomda keresztény naptárai (Budapest, VIII., Mária-utca 11.) éppen a héten jelentek meg és a következők: Szent Antal nagy naptár 80 fill., Szent István naptár 60 fill., Szent József naptár 60 fill., Lourdesi nagy képes naptár 60 fill., Szent Antal kis naptár 40 fill., Gazdálkodók szaknaptára 60 fill., Gazd-

asszonyok szaknaptára 100 fill. Elárusítók szép kedvezményben részesülnek. — Ifj. Barankovics István urnak. Amint láthatja, beváltak és felhasználjuk. Üdvözlét. — **Sorsjegyekről.** Szilka Flórián, Matyunka István, Komsa Miklós, Szuh József, Máthé Károly és Horog László uraknak. Sorsjegyeik nem huzattak ki.

A „Független Ujság” szerkesztésére felügyel:

RUBINEK GYULA, országgyűlési képviselő,
a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének titkára.

Budapesti piaczi árak.

Budapest, 1902. november 1-én.

Gabona. (Árak métermázsánként értendők.) Buza 14:00—15:20 K. Rozs 11:90 K-tól 12:50 K-ig. Arpa 11:40 K-tól 11:80 K-ig, jobb minőségű 11:20 K-tól 15:60 K-ig. Zab 12:20 K. Tengeri 11:40 K. Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
K	25:80	24:80	23:80	23:00	22:40	21:60	22:40	17:80	11:80

Buzakorpa finom 8:50 K, durva 8:70 K.

Egyéb magvak: mák 25—28 K 1 q., bab fehér nagyszemű 16—40 K, aprószemű 24—32 K, tarka 20—20:00 K, lencse 28—43 K, sorsó héjas 28—32 K, lóhere 46—56 K, luczerna 64—66 K. Daltaczim 26:00—28:50 K.

Takarmányvásár. Réti széna 5:40—7:60 fillér, mubar 6:80—7:80 fillér, zsupszalma 3:40—3:90 fillér, alomszalma 2:60—2:90 fillér.

Juhvásár. Belföldi hizlalt ürű 35—40 K.

Sertésvásár. Elsőrendű 320—380 kg. nehéz 112—113 fillér, 260—280 kg.-mos 111—112 fillér, öreg 300 kg.-on tuli 104—105 fillér, szerb 111—118 fillér.

Marhavásár. Következő árak jegyeztettek: Hizott magyar ökör jobb minőségű 66—73—, középminőségű 52—64—, alárendelt minőségű magyar ökör 48—50—, jobb minőségű magyar és tarka tehén 42—60:00, magyar tehén középminőségű

44—68:00, alárendelt minőségű magyar és tarka tehén 44—, 58:00, szerbiai ökör jobb minőségű 50—65—, kivétel —, középminőségű 34—38—, szerbiai bika 46—67—, szerbia bivaly 30—50—, kiv. 50— koronáig métermázsánként élőszuliban 16 borju 80—108 K.

Budapesti központi vásárcsarnok árai.

Baromfivásár. Tyuk páronként 2:40—2:80 K, csirke 1:10—1:70 K, kappan hizott 3:00 K.—7:20 K. Rucza 2:60—3:00 K. Lud sovány 4—8 K. Pulyka sovány 4:40—4:60 K.

Tojás alföldi 72—74 K, erdélyi 56—58 K, ládánként. Tea. tojás 100 drb 4:40—4:80 K.

Tejtermékek. Teavaj 2:40—3:00, tejföl 64—76 fillér literenként, főzővaj 56—80 K, tehénturó 16—20 fillér kg.-ként.

Zöldség. Sárgarépa 100 kötés K. 0:00—0:00 1 q 16:00—17:00 Petrezselyem 100 kötés 00—0:00, 1 q 14—18—, zeller 100 drb 1:00—1:60, karalábé 1:40—2:00, vöröshagyma 100 kötés 00—40 drb 6:00 q 6:00—20:60, foghagyma 30—32—, vörösrépa 100 drb. 1:60—2:00, fehérrépa, fejeskáposzta 30 00—32:00—, kelkáposzta 100 drb 4:00—8:00, vöröskáposzta 00—00—, fejesalláta 6:00—1:60, kötött saláta 0:00—0:00, burgonya rózsza 1 q 10:40—11:60, sárga 10:40—16:80.

Pesti Hengermalom-Társaság

Alapítva 1839. Budapest. Alapítva 1839.

Magyarország legelső malmalma. Minden kiállításon, a melyen részt vett, a legmagasabb kitüntetések nyerte el.

A Pesti hengermalmi liszt a legszebb és legjobb magyar liszt, mindig egyenlő kitűnő minőségben.

Figyelmeztetés: A Pesti hengermalmi liszt-hez elegendő mennyiségű, de nem nagyon meleg vizet kell keverni, (többet mint más liszt-hez), a tészta igen jó erősen kigyurandó és hosszabb ideig pihentetendő, s csak ha tökéletesen megkelt, kell azt jól át-fütött, de nem túlforró kemenczébe rakni. A több munkát és tüzelést bőven téríti meg a több, szebb és jobb sütemény.

A ki olyan helyen lakik, a hol a Pesti hengermalom gyártmányai lisztelárusítóknál egyáltalában nem vagy megbízhatóan nem kaphatók, az dara-, liszt és korpaszükségletének beszerzése végett egyenesen a malomhoz forduljon.

1901. évi forgalom 26000 mmáza.

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség
figyelmét

a budapesti
gyapju-aukcziókra

melyek idei második sorozata

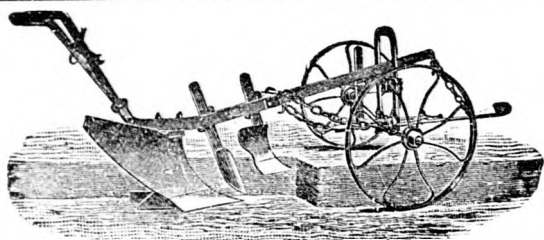
f. évi szeptember hó 24-én veszi kezdetét.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkezdemenyben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Gyapjuárverési vállalat

HELLER M. s Társa

Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

Egyetemes és mélyművelő-ekék

acél gerendelyvel, állítható szarvakkal, pánczélemezekkel, acélöntvényeketesttel.

Többvasu ekék.

Finom-, szántó-, csukló- és rét-boronák.

Háromtagu- és egytagu hengerek.

Szab. egyetemes-sorvetőgépek,
Um Rath és Társa Budapest,

V., Váci-körút 60. szám.

Gőzcseplőkészletek 12 lóerőig. — Ipari mozgonyok 100 lóerőig.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. sz., II. em.

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
ugy is mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége
Alakult 1900. erkölcsi támogatásával Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulásával	400.000.— kor.
Alapítványok	1.268.080.— kor.
Tartalékok	111.053.60 kor.
Osszesen	1.779.133.60 kor.

Első évi fölőslég 90.549.— kor.
Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módokat szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz- mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést nyernek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatvánnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Alfa-Separator Részv.-Társaság

BUDAPESTEN

Iroda: V., BATHORY-UTCZA 4.

Gyártelep: VI., PETNEHÁZY-UTCZA 8—10.

Tejgazdasági gépgyár

Tejgazdasági eszközök és gépek gyártása.

Tejszövetkezetek és tejtelepek berendezése.

Arjegyzékek, tervek és költségvetések díjmentesen.

Alfa Laval Separatoraival eddig több mint 500 első díjat nyertek. — Évi gyártás körülbelül 45000 darab.

KURCZ LIPÓT ÉS TÁRSA

photocznikografiai műintézete

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 13.

KÉSZIT:

mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

CLICHÉKET

Chemigrafia, chromotypia, photo- (auto)typia, fametszet stb. útján. Térképek, tervezetek, alaprajzok photolithografialag legszébben, legolesőbban sokszorosítottak

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltenek.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti kainitot szavatolt 12,40% tiszta káli = 23—24% kénsavas káli tartalommal,

Stassfurti kálitrágyasót szavatolt 40% tiszta káli = 74—76% kénsavas káli tartalommal,

Kovasavas-kálit (dohánytrágyázásra)

továbbá mindennemű egyéb

Műtrágyaféléket, azonkívül

Rézgáliczot (98—99%) elismert kitűnő minőségben szállít a

„Hungária” műtrágya, kénsav- és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.